

Пролеће

недатирано, уље на платну, 50x62 цм

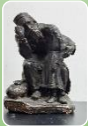
Погром

недатирано, уље на платну, 69,8x89,2 цм

Јосифов сан

1897, фоторепродукција, 21,5x37,5 цм

Луталица

недатирано, гипс, 46x22x30 цм

Слика на насловној страни:

Лабудови, недатирано, уље на платну, 42x58 цм

Слика у тексту:

Вечити Јуда, недатирано, креде у боји, 64x90 цм

Леон Коен

**Из збирке
Јеврејског историјског музеја**

Јеврејски историјски музеј • Савез јеврејских општина Србије

Аутори изложбе • **Барбара Панић** и **Војислава Радовановић**

Аутор и дизајн каталога • **Барбара Панић**

Сарадник на изложби • **Бојан Зорић**

Тираж • **100**

Музеји за 10

14 -19. мај 2022.

Београд

Леон Коен, најзначајнији сликар српског симболизма, рођен је 1859. године на београдској Јалији. Живот у сиромашној породици приморао га је да прекине школовање и да пређе на учење трговачког, а потом и кројачког заната. Истовремено је почео да се занима за уметност и био редован слушаца предавања о уметности која су се одржавала на Београдском универзитету. Сликаство је почео да учи 1881. године у сликарској школи Стеве Тодоровића.

Крајем 1882. године одлази на школовање у Минхен. Финансијску помоћ су му пружили брат Давид, београдска Сефардска општина и Хајим Давичо, тадашњи српски конзул у Минхену. Након проведених годину дана у баварској престоници, Коен се враћа у родни град и наставља да се усавршава код сликара Ђорђа Миловановића на чији наговор 1884. године уписује припремни курс Античке класе (Antikenklasse) при минхенској Академији. Коеново даље школовање стипендирано је Министарство просвете и црквених послова Краљевине Србије. Иако је у међувремену душевно оболео, 1887. године Коен уписује Природну класу (Naturklasse) код професора Лудвига фон Хертериха. Komponierschule, последњи курс на Академији, није завршио. Разлог је био непримерени тон у молби за продужење стипендије због чега је дошао у сукоб са Министарством. Овај „неспоразум“ проузрокује код Коена душевни слом, враћа се у Београд и три месеца проводи у болници. После опоравка, захваљујући помоћи брата Давида, 1891. године поново одлази у Минхен. Поред тога што слика, Коен на српски језик преводи одломак Ничеовог дела „Тако је говорио Заратустра“.

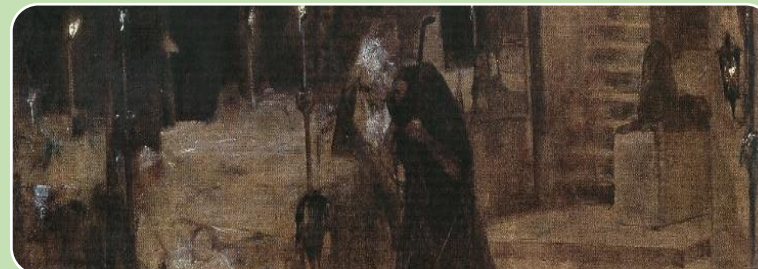
У Минхену су настали први Коенови радови. Посебан успех постигао је са сликом *Јосифов сан* која је 1896. године награђена Сребрном медаљом Академије, а наредне године изложена на Међународној изложби у Минхену. Велико интересовање за овај рад било је и међу београдском публиком на Коеновој првој самосталној изложби 1898. године, али и на Бијеналу у Венецији 1899. године. На Светској изложби у Паризу 1900. године предстаља слику *Усамљени гробови (Отмица)*, димензије 3x4 метра. На Четвртој југословенској уметничкој изложби у Загребу, 1912, приказао је *Земаљски рај* и *Пролећну синфонију*. Највише је сликао старозаветне и религијске мотиве, али и теме из српске историје и ликове из грчке митологије.

После Првог светског рата, у којем остаје без највеће подршке, брата Давида, пријатељи тешко оболелог Коена враћају у Београд и смештају у душевну болницу. Захваљујући Коеновом пријатељу, публицисти Давиду Пијаде, приређена је 1926. ретроспективна изложба у београдској школи Краља Петра код Саборне цркве.

Леон Коен умире 15. маја 1934. године у Вршцу. Неколико последњих година живота бригу о њему водила је Даринка Петровић Кешански, а под надзором београдске Сефардске општине.

На јесен 1934, у сали Јеврејског дома, Сефардска општина је приредила комеморативну изложбу Коенових дела. Годину касније организована је велика ретроспективна изложба у Уметничком павиљону „Цвијета Зузорић“ на Калемегдану.

Још за живота, у Минхену, значајан број Коенових радова распродала је његова супруга Јозефина Шимон. Четрдесет и пет слика, које су се налазиле у власништву Сефардске општине, нестале су у Холокаусту. Само 17 дела данас се чувају у институцијама културе – Јеврејском историјском музеју у Београду, Народном музеју у Београду, Музеју Смедеревска Паланка и Националној галерији Републике Северне Македоније.

„Слика Јосифовог сна, Леон Коен је целог свог века сневао свој сликарски сан. Тек у своје будном сну боја осећао је он себе, и у себи васцели космос. Бацио је на платно вечност, а његова синфонија боја то је у исто време и природа по себи и једна дубока илузија. Ако се игде потврђује истина, да се природа и уметност у божанском часу уметничког стварања условљавају, то је у сликарству Леона Коена.“

Одломак говора Душана С. Николајевића на погребу
Леона Коена

Spring

undated, oil on canvas, 50x62 cm

Pogrom

undated, oil on canvas, 69,8x89,2 cm

Joseph's dream

1897, photoreproduction, 21,5x37,5 cm

Wandering Jews

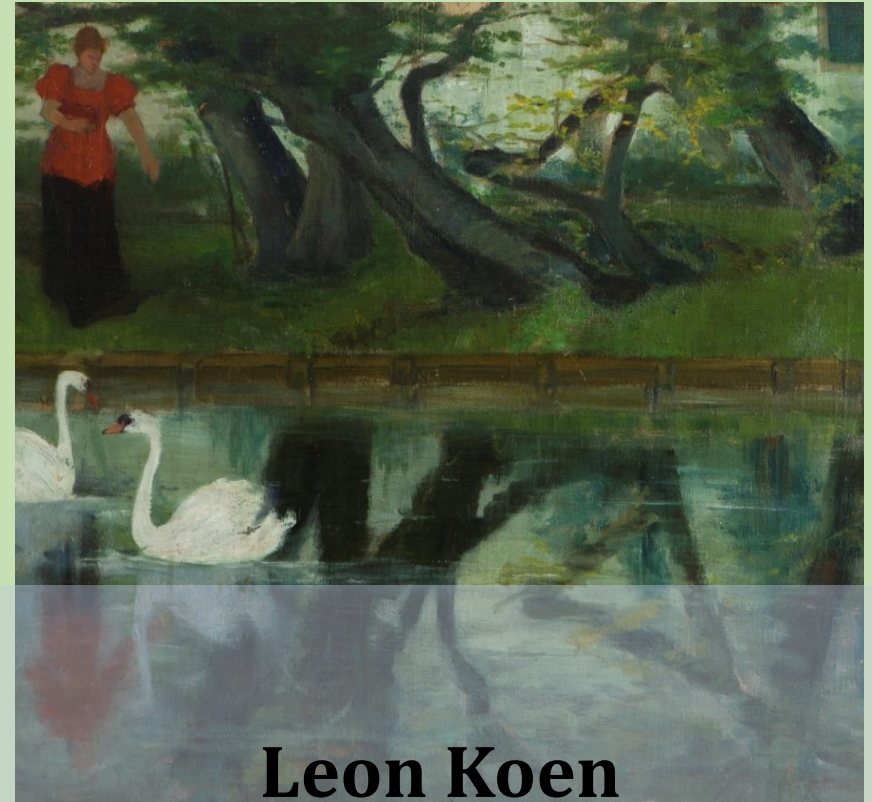
undated, plaster, 46x22x30 cm

Cover page painting:

Swans, undated, oil on canvas, 42x58 cm

Text painting:

Eternal Jew, undated, colored chalk, 64x90 cm

Leon Koen

**From the Jewish Historical Museum
Collection**

Jewish Historical Museum • Federation of Jewish Communities of Serbia

Authors • **Barbara Panić** and **Vojislava Radovanović**

Exhibition assistant • **Bojan Zorić**

Author of catalogue / Design • **Barbara Panić**

Translation • **Barbara Panić**

Printing • **100**

Museums for 10

14 -19 May, 2022.

Belgrade

Leon Koen, the most important painter of Serbian symbolism, was born in 1859 in Belgrade's Jewish quarter known as Jaliya. Family poverty compelled him to leave the High school. He started to learn trade, and soon after became an apprentice for a tailor. At the same time, Koen attended the art lectures at Belgrade University. In 1881 he began studying painting at school of the prominent Serbian painter Steva Todorović.

At the end of 1882 Koen's education was continued in Munich. Financial support has been provided by his brother David, Belgrade's Sephardic community, and Hajim Davičo, a Serbian consul in Munich at that time. After spending a year in the capital of Bavaria, Koen returned to his hometown. He took classes with a Serbian painter Đorđe Milovanović, and with his urging Koen enrolled the preparatory course, *Antikenklasse*, at the Munich Academy in 1884. Koen's further stay and education in Munich was financed by the Serbian Ministry of Education and Religious Affairs. In 1887, although suffering of a mental disorder, he enrolled in *Naturklasse*, led by a famous draftsman Ludwig von Herterich. *Komponierschule*, the last course, he did not finish. The reason was an inappropriate tone in Koen's request for the scholarship extension sent to the Serbian Ministry. This „misunderstanding“ resulted that he no longer received financial support. Koen has experienced the emotional breakdown, returned to Belgrade, and spent three months in a hospital. After recovering, in 1891, and with financial help of his brother David, he was in Munich again. Simultaneously, Koen was painting and working on translation of Nietzsche's „Thus Spoke Zarathustra“ into Serbian language.

Koen's first paintings were made in Munich. The great success he achieved with *Joseph's Dream* awarded by the Academy Silver medal in 1896 was exhibited at the International Exhibition in Munich the following year. This painting brought attention at Koen's first solo exhibition in Belgrade in 1898, and at the Venice Biennale in 1899. He participated at the 1900 Paris Exposition with *Abduction*, a work sized 3x4 meters. In 1912, at the Fourth Yugoslav Art Exhibition in Zagreb, Koen exhibited new paintings – *Paradise on Earth* and *Symphony of Spring*. The Old Testament and religious motifs are predominant in his oeuvre, followed by Serbian history themes and characters from Greek mythology.

After the Great War, Koen was left without beloved brother David, his greatest supporter, and returned to Belgrade to be treated in Psychiatric hospital. In 1926, Koen's close friend, the writer David Pijade, initiated the organization of the artist's retrospective exhibition in Belgrade Elementary school „King Peter“.

Leon Koen died on May 15, 1934 in the city of Vršac. The last few years of Koen's life, Darinka Petrović Kežanski took care of him, under the auspices of the Belgrade Sephardic community.

In the fall of 1934, the Sephardic community organized a commemorative exhibition of Koen's works in the Grand Hall of the Jewish community. The following year a large retrospective exhibition was held at the Belgrade Art Pavilion „Cvijeta Zuzorić“.

While Koen was still alive, his wife Josefina Shimon sold a significant number of his works. Forty-five paintings, property of the Sephardic Jewish Community, were looted in Holocaust. Only 17 paintings are at display in the cultural institutions – the Jewish Historical Museum in Belgrade, the National Museum of Serbia, the National Museum Smederevska Palanka, and the National Gallery of Republic of North Macedonia.

